

Etnografische Verzamelingen van de Universiteit Gent

	beeld, Ganesha	<p>Ganesha is de Aziatische god van de wijsheid. Dit volkse blauwgekleurde beeld van een zittende Ganesha in lotushouding is rondom rond gesculpteerd en ook aan de achterkant gekleurd. Bij dit vrijstaand beeld lopen de haren door aan rugzijde.</p> <p>Volgens de iconografie verwijzen de dreadlocks naar de ascetische levensstijl. De Ganesha houdt een kom snoep in de linkerhand. Met zijn slurf neemt hij snoep uit de kom. Zijn rechterhand is gebald, vermoedelijk houdt hij een afgebroken slagtagtand vast, want zijn linkerslagtagtand is afgebroken. Deze houding zou verwijzen naar het gebaar van onbevreesdheid. Ganesha wordt de <i>'Lord of obstacles'</i> genoemd. Zo zou Ganesha alle hindernissen uit de weg ruimen. Men vraagt hem om raad wanneer men iets wil beginnen. Hij is ook 'Heerser over startende ondernemingen'. Ganesha wordt ook geëerd bij huwelijken en nieuwjaar omdat het dan ook gaat over een nieuw begin, een nieuwe start.</p> <p>Het Hindoeïsme had zich aan het begin van onze jaartelling vanuit India verspreid en beïnvloedde via de hogere klassen de lokale Javaanse cultuur. In de kunst was een versmelting van Indonesische en Indische stijl. Dit beeld is vermoedelijk gemaakt in de 9^e eeuw, in de Middenjavaanse periode (7^e -10^e eeuw). De Gebroeders Rosseel verzamelden het in 1829.</p>
	beker, Maya	<p>De gepolychromeerde beker in terracotta uit Meso-Amerika heeft een versierde deksel waarop een menselijk hoofd te herkennen is. Op de cilinderwand zijn hiërogliefen gekerfd.</p> <p>Dergelijke bekertjes waren een grafgift en de versiering van de deksel wijst erop dat het graf misschien van een priester of een belangrijk iemand was. Vermoedelijk was het een offerbeker. Georges Léger, Belgisch Consul in Guatemala, was de man die deze bekertjes vond in een grafheuvel in de buurt van Coban in 1894. In de bekertjes trof hij grijze stof, beentjes van vingerkootjes en zelfs een paar mesjes van obsidiaan aan. Deze botjes waren een belangrijke offergave. Nabestaanden sneden een deel van hun vinger af wanneer zij rouwden om een geliefd familielid. De grafheuvel maakte deel uit van de vroegere Mayastad Chichén, een religieuze plaats met tempelpiramiden, ceremoniële pleinen en vele grafheuvels. Het er opgegraven aardewerk wijst op contacten met Teotihuacán, de oude wereldstad in de Vallei van Mexico.</p>

		<p>Vermoedelijk dateert deze beker van de Maya's uit de 9e eeuw (laat Klassieke tijd). Ze kwam in de collectie van de Gentse universiteit terecht door een aankoop van prof. De Ceuleneer, die Romeinse oudheidkunde gaf en geïnteresseerd was in oudheden.</p>
	<p>masker, Bougainville</p>	<p>In dit houten masker uit Oceanië is een dubbel gezicht te herkennen. Het ene gezicht in het andere opgenomen. Zo zijn de neusgaten van het ene gezicht (het grote) de ogen van het andere gezicht (het kleine). De zijflappen die er nu als oren uitzien, werden waarschijnlijk naar achteren gevouwen zodat er een soort doos ontstond.</p> <p>Het masker zou verwijzen naar een geest, een onstoffelijk wezen dat <i>kokorra</i> heet. Het lijkt veel op andere overeenkomstige maskers die gemaakt zijn uit boombast en die kleine houten plankjes als oren hebben.</p> <p>Dit masker komt uit het noorden van het eiland Bougainville. Op dit eiland worden al lang geen meer maskers gemaakt. We hebben geen informatie over de rol die dit masker ooit speelde. Er zijn soortgelijke maskers bekend uit de meer noordelijke eilanden Nissan en Buka. Daarvan weten we dat ze gebruikt zijn in een geheim mannengenootschap. Zo moesten ze vrouwen, jongeren en kinderen afschrikken.</p> <p>Het masker is gemaakt eind 19^e eeuw en werd in 1905 aangekocht van het Museum für Völkerkunde in Berlijn door Prof. De Bruyne, die het als demonstratiemateriaal gebruikte in zijn colleges over 'mensenaardrijkskunde'.</p>
	<p>Staf, Luba-Hemba</p>	<p>Deze hoofdmanstaf uit het Katanga-gebied (D.R.C.) is bekroond met een vrouwelijke figuur. Ze houdt haar handen op haar borsten. De vrouw is gedetailleerd weergegeven. Rond haar opbollende navel zijn links en rechts reeksen scarificatietekens te zien. De stijl van Luba-voorouderbeelden wordt gekarakteriseerd door zorgvuldig weergegeven kapsels en tatoeages.</p> <p>De vrouwelijke figuur stelt vermoedelijk de stichteres van de koninklijke clan of lineage van de vorst voor. Dergelijke staven gelden nog steeds als historische documenten; hun vorm en iconografie alludeert op de afstamming van hun eigenaar.</p> <p>De Luba-Hemba, die hun afstamming langs moederskant rekenen, hebben een grote voorliefde voor vrouwenuitbeeldingen. Deze staf was een teken van waardigheid en van macht. Zulke staven speelden een</p>

		<p>belangrijke rol in de koninklijke inwijdingsrituelen. Tijdens de eedaflegging werden ze door de nieuwe vorst in de hand geklemd. Bovendien gaven rituele specialisten dit soort staven bovennatuurlijke kwaliteiten en genezende krachten.</p> <p>De staf is gemaakt begin 20^e eeuw en werd in 1941 verworven door Prof.Olbrechts, die voor zijn studenten een 'laboratoriumcollectie' wilde opbouwen.</p>
	<p>waterpot, kruik, Zuni</p>	<p>De Noord-Amerikaanse pot is gemaakt van witte klei en de beschildering is zwart met rode accenten. Zuni potten zijn te herkennen aan een zwarte of bruine basis. De versiering is aangebracht in vier evenwichtige secties.</p> <p>De motieven van het klassiek regenvogelpatroon zijn gebaseerd op gestileerde dierlijke en menselijke vormen.</p> <p>De Zuni-pueblo wonen in het zuidwesten van Noord Amerika. Hun traditioneel bestaan is nauw verweven met hun wereldbeeld. Het basisprincipe ervan is dat mensen in harmonie met de natuur zouden moeten leven. Alle pueblo's van de Zuni waren matriarchaal geordend; dat wil zeggen dat de familie van de moeder de basis vormde van de samenleving. Waterkruiken als deze werden door vrouwen gemaakt. Er ontstond tussen buurdorpen een mengvorm van gebruikte kleisoorten, de dikte van de potwand, het karakter en de kleuren van de motieven van het klassieke regenvogelpatroon. Traditionele potterij is nu bedreigd; in weinig dorpen maken vrouwen nog hun eigen potten.</p> <p>De pot werd gemaakt eind 19^e /begin 20^e eeuw en werd door Prof.Olbrechts verworven in 1939 door een ruil met het Denver Art Museum,</p>

masker, *luwusegle*,
kaogle, Dan

Dit gelaat van een man heeft grote ronde ogen, een rechte neus en een snor boven vooruitgestoken lippen. Het masker is bedekt met een dikke korstlaag. De hoekige vormgeving van dit masker lijkt - in westerse termen dan toch - kubistisch te zijn. De kunstenaar was Biye Ggbwe uit Gbapleu, een dorp in Ivoorkust. Biye Ggbwe behoorde tot het volk van de Dan. De Wé zijn hun burenen. De stijl van dit masker, de Dan-We stijl, heeft elementen van beide volken.

Het masker verbeeldt zowel een mannengezicht als een chimpansee. De snor is vermoedelijk van apenbont gemaakt.

Dit heet een dravermasker en waarschuwde voor brand. Het werd ook gebruikt als boosaardig oorlogsmasker. Daarbij veranderde hij in een 'echte' chimpansee en ging hij te keer, grommend en dreigend met een stok. Zo figureerde hij als clown en deden zijn pantomimes de omstanders lachen. Zijn uitbarstingen vol capriolen wisselde hij af met kalme momenten. Zijn functie was dan het oplossen van onenigheden in de gemeenschap.

Het masker werd door Pieter Jan Vandenhoude verworven in 1938/39 tijdens de wetenschappelijke collectie-expeditie naar de Ivoorkust.